

Bolesław KURZĘPA¹

NOWE RODZAJE WYKROCZEŃ W WALCE Z TZW. CZYŚCICIELAMI KAMIENIC

Przedmiotem artykułu jest omówienie nowych instrumentów wprowadzonych w roku 2015 przez Sejm RP do kodeksu karnego, Prawa budowlanego oraz kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia, których celem jest walka ze zjawiskiem tzw. czyścicieli kamienic. Konkretnie uczyniła to ustawa z dnia 10 września 2015 r. o zmianie ustawy Kodeks karny, ustawy – Prawo budowlane oraz ustawy Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia.

Słowa kluczowe: wykroczenia, prawo budowlane, prawo karne materialne, prawo karne procesowe, zmuszanie do określonego zachowania.

Od kilku lat obserwujemy powstanie i rozwój nowego zjawiska określanego przez publicystów mianem „czyszczenia kamienic”, a polegającego na zupełnie bezprawnym lub na granicy prawa oddziaływaniu na lokatorów budynków wielorodzinnych, mającym na celu zmuszenie ich do opuszczenia dotychczas zajmowanych lokali. Proceder ten uprawiają najczęściej nowi właściciele nieruchomości, chcący doprowadzić do jak najszybszego opróżnienia budynku i zmianę dotychczasowego jego przeznaczenia bądź nawet wyburzenia i wybudowanie nowego. Z reguły tego rodzaju nieruchomości znajdują się w atrakcyjnych częściach miast, a z doniesień medialnych wynikało, że chodzi przede wszystkim o duże ośrodki miejskie, np. Poznań, Warszawę, Wrocław czy Trójmiasto.

Istniejące dotychczas środki prawne, możliwe do przeciwdziałania wspomnianemu bezprawiu, okazały się niewystarczające, zarówno w sferze administracyjnej (prawo budowlane), jak i karnej (prawo karne i prawo wykroczeń). Wynikało to z różnych przyczyn, ale podstawową był fakt, iż tego rodzaju zdarzenia nie były w Polsce wcześniej odnotowywane, a jeśli nawet zdarzały się, to niezwykle rzadko i nie miały drastycznego przebiegu. Zjawisko stoso-

---

¹ Dr Bolesław Kurzępa, adiunkt w Katedrze Prawa i Administracji, Wydział Zarządzania, Politechnika Rzeszowska im. Ignacego Łukasiewicza, Al. Powstańców Warszawy 6, 35-959 Rzeszów. Kontakt z autorem poprzez redakcję ZN WSZiA w Warszawie: zeszytynaukowe@dobrauczelnia.pl

wania niedozwolonych praktyk przez nowych właścicieli budynków wobec lokatorów przybierało różną postać, np. wyłączania prądu lub ogrzewania, odcinania dostępu do wody, wyjmowania okien, zamurowywania wejść do mieszkania, zamykania pomieszczeń na kłódkę, zalewania mieszkań wodą, dewastowania pomieszczeń wspólnych (piwnic, klatek schodowych, pralni, strychów) itp. Rzecz jasna ostatecznym celem tych praktyk miało być zmuszenie lokatorów do opuszczenia zajmowanych przez nich mieszkań.

Początkowo wydawało się, że najbardziej odpowiednim narzędziem do walki z tym zjawiskiem stanowić będzie art. 191 § 1 k.k., penalizujący zachowanie zmuszania do określonego zachowania. Okazało się jednak, że użyte w nim znamię „przemoc wobec osoby” dotyczy wyłącznie przypadków fizycznego oddziaływania na człowieka i nie obejmuje działań pośrednich (tzw. przemocy pośredniej) przez postępowanie z rzeczą. Tym samym norma zawarta w art. 191 § 1 k.k. nie wypełniła funkcji ochronnej w stosunku do osób, które stały się ofiarami przemocy pośredniej, a efektem była bezradność organów ścigania i wymiaru sprawiedliwości wobec osób dopuszczających się przemocy pośredniej stosunku do lokatorów. Pamiętać też należy, iż przestępstwo bądź wykroczenie zniszczenia mienia określone w art. 288 § 1 k.k. i w art. 124 § 1 k.w. dotyczy rzeczy cudzej, a więc w sytuacji, gdy właściciel kamienicy niszczył wyposażenie budynku do niego należącego, nie można było postawić mu żadnego zarzutu z tych przepisów. Oczywiście istniała i ciągle istnieje droga postępowania cywilnego, ale jest ona długotrwała i dość kosztowna. Ostatecznie w następstwie wniosku Rzecznika Praw Obywatelskich, z inicjatywą ustawodawczą wystąpił Senat, który zaproponował dodanie do dotychczasowej treści art. 191 k.k. nowego przepisu oznaczonego jako § 1a o treści: „tej samej karze podlega, kto w celu określonym w § 1 stosuje przemoc innego rodzaju uporczywie lub w sposób istotnie utrudniający innej osobie zaspokojenie jej podstawowych potrzeb życiowych”². Ściganie tego rodzaju występków miało następować na wniosek pokrzywdzonego³. Po pierwszym czytaniu w Sejmie projekt ustawy został skierowany do Podkomisji Stałej ds. Nowelizacji Prawa Karnego, która zaproponowała – oprócz nowelizacji art. 191 k.k. – dokonanie zmian również w ustawie z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane⁴ oraz w ustawie z dnia 24 sierpnia 2001 r. – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia⁵. Okazało się bowiem, że także i normy prawa budowlanego w ówczesnym swoim kształcie nie pozwalały

² Przepis art. 191 § 1 k.k. stanowi, że kto stosuje przemoc wobec osoby lub groźbę bezprawną w celu zmuszenia innej osoby do określonego działania, zaniechania lub zmuszenia, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

³ Druk sejmowy nr 2682 z dnia 24 lipca 2014 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny.

⁴ Tekst jedn. Dz.U. z 2017 r., poz. 1332.

⁵ Tekst jedn. Dz.U. z 2018 r., poz. 475.

na podjęcie skutecznej walki ze zjawiskiem „czyszczenia kamienic” na gruncie administracyjnoprawnym. W końcu w dniu 10 września 2015 r. Sejm przyjął ustawę o zmianie ustawy – Kodeks karny, ustawy – Prawo budowlane oraz ustawy – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia⁶. Zawiera ona nowy przepis art. 191 § 1a k.k., wprowadza pięć zmian w normach administracyjnych w Prawie budowlanym i ustanawia dwa nowe wykroczenia (art. 93 pkt 8 i 12). Ponadto pozwala na nałożenie grzywny w postępowaniu mandatowym za wykroczenie z art. 93 pkt 12 Prawa budowlanego w wysokości do 2000 zł (art. 96 § 1c k.p.w.)⁷. W myśl aktualnego brzmienia art. 191 § 1a k.k. karze do 3 lat pozbawienia wolności podlega ten, kto w celu określonym w § 1 (tj. zmuszania innej osoby do określonego działania, zaniechania lub znoszenia) stosuje przemoc innego rodzaju uporczywie lub w sposób istotnie utrudniający innej osobie korzystanie z zajmowanego lokalu mieszkalnego. Występek ten jest ścigany na wniosek pokrzywdzonego.

Z uznaniem należy przyjąć wprowadzenie przez omawianą ustawę z dnia 10 września 2015 r. do Prawa budowlanego nowych przepisów administracyjnych i związanych z nimi ściśle norm określających wykroczenia, co w istotny sposób może przyczynić się do zmniejszenia skali zjawiska wywierania przez właścicieli kamienic bezprawnej presji na lokatorów w celu zmuszenia ich do opuszczenia zajmowanego mieszkania. Niestety, jak wiele innych przepisów karnych zawartych w ustawach pozakodeksowych, także i w tym przypadku mają one bardzo ogólną postać, przy jednocześnie mocno rozbudowanych normach sankcjonowanych (administracyjnych), do których wprost odwołuje się. Trudności w ostatecznym ustaleniu treści dyspozycji przepisu sankcjonującego często zniechęcają funkcjonariuszy i pracowników organów uprawnionych do ich stosowania w praktyce powodując, że nie spełniają one swojej roli represyjnej oraz odstraszałającej (prewencyjnej). Podobnie rzecz się ma z wykroczeniami z art. 93 pkt 8 i 12 Prawa budowlanego. Treść pierwszego spośród nich, tj. art. 93 pkt 8, pozornie jest stosunkowo prosta, gdyż stanowi iż ten, kto nie spełnia obowiązku, o którym mowa w art. 62 ust. 1 pkt 1–4a, podlega karze grzywny. Powołany przepis art. 62 ust. 1 Prawa budowlanego nakłada na właściciela lub zarządcę obiektu budowlanego obowiązek przeprowadzania okresowej kontroli polegającej na sprawdzeniu stanu technicznego budynku i znajdujących się w nim instalacji i urządzeń⁸. Dodany przez ustawę z dnia 10 września 2015 r. do art. 62 ust. 1 punkt 4a naka-

⁶ Dz.U. z 2015 r., poz. 1549.

⁷ Ustawa weszła w życie w dniu 7 stycznia 2016 r.

⁸ Ustawowa definicja terminu „obiekt budowlany” zawarta jest w art. 3 pkt 1 Prawa budowlanego i oznacza budynek wraz z instalacjami i urządzeniami technicznymi albo budowlę stanowiącą całość techniczno-użytkową wraz z instalacjami i urządzeniami bądź też obiekt małej architektury.

zuje ponadto dokonywanie kontroli w każdym przypadku zgłoszenia przez osoby zamieszkujące lokal mieszkalny znajdujący się w obiekcie budowlanym o dokonaniu nieuzasadnionych względami technicznymi lub użytkowymi ingerencji lub naruszeń powodujących, że nie są spełnione warunki określone w art. 5 ust. 2 Prawa budowlanego. Ten ostatni przepis wymaga z kolei, aby obiekt budowlany był użytkowany w sposób zgodny z jego przeznaczeniem i wymaganiami ochrony środowiska oraz utrzymywany w należyтым stanie technicznym, nie dopuszczający do nadmiernego pogorszenia jego właściwości użytkowych i sprawności technicznej w szczególności w zakresie związanym z wymaganiami, o których mowa jest w art. 5 ust. 1 pkt 1–7 Prawa budowlanego⁹. Jeżeli zatem osoba zamieszkująca lokal mieszkalny zgłosi jego właścicielowi lub zarządcy o dokonaniu bezprawnej ingerencji, lub naruszeń w ich lokalu, lub w budynku, którego lokal ten stanowi część, to ma on obowiązek dokonania kontroli zasadności tego zgłoszenia. Dodany do art. 62 Prawa budowlanego ustęp 2 nakazuje przeprowadzenie kontroli, o której mowa jest w art. 62 ust. 1 pkt 4a Prawa budowlanego, w terminie trzech dni od otrzymania wspomnianego zgłoszenia¹⁰. Zatem nakaz przeprowadzenia kontroli w przeciągu trzech dni dotyczy wyłącznie wskazanych w tym przepisie sytuacji, a nie tych, o których mowa jest w art. 62 ust. 1–4 Prawa budowlanego. Kontrola powinna być przeprowadzona nie tyle osobi-

⁹ Powołany przepis art. 5 ust. 1 pkt 1– Prawa budowlanego określa, iż obiekt budowlany wraz ze związanymi z nim urządzeniami technicznymi powinien zapewniać: spełnienie podstawowych wymagań dotyczących obiektów budowlanych określonych w załączniku I do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 305/2011 z dnia 9 marca 2011 r. ustanawiającego zharmonizowane warunki wprowadzania do obrotu wyrobów budowlanych i uchylającego dyrektywę Rady 89/106/EWG (Dz. Urz. UE L 88 z 04.04.2011 r., s. 5, ze zm.), dotyczących: nośności i stateczności konstrukcji, bezpieczeństwa pożarowego, higieny, zdrowia i środowiska, bezpieczeństwa użytkowania i dostępności obiektów, ochrony przed hałasem, oszczędności energii i izolacyjności cieplnej, zrównoważonego wykorzystania zasobów naturalnych; warunki użytkowe zgodne z przeznaczeniem obiektu, w szczególności w zakresie: zaopatrzenia w wodę i energię elektryczną oraz, odpowiednio do potrzeb, w energię cieplną i paliwa, przy założeniu efektywnego wykorzystania tych czynników, a także usuwania ścieków, wody opadowej i odpadów; możliwość dostępu do usług telekomunikacyjnych, w szczególności w zakresie szerokopasmowego dostępu do Internetu; możliwość utrzymania właściwego stanu technicznego; niezbędne warunki do korzystania z obiektów użyteczności publicznej i mieszkaniowego budownictwa wielorodzinnego przez osoby niepełnosprawne, w szczególności poruszające się na wózkach inwalidzkich; warunki bezpieczeństwa i higieny pracy; ochronę ludności, zgodnie z wymaganiami obrony cywilnej; ochronę obiektów wpisanych do rejestru zabytków oraz obiektów objętych ochroną konserwatorską.

¹⁰ Przepis art. 62 ust. 2a Prawa budowlanego dodany został przez art. 2 pkt 1 lit. b) ustawy z dnia 10 września 2015 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny, ustawy – Prawo budowlane oraz ustawy – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz.U. z 2015 r., poz. 1549).

ście przez właściciela lub zarządcę, co przez osobę posiadającą uprawnienia budowlane w odpowiedniej specjalności, a w przypadku kontroli stanu technicznego instalacji elektrycznych, piorunochronowych, gazowych oraz przewodów kominowych – przez osobę posiadającą kwalifikacje wymagane przy wykonywaniu dozoru nad eksploatacją urządzeń, instalacji oraz sieci energetycznych i gazowych, jak też mistrza w rzemiośle kominiarskim (art. 62 ust. 4–6 Prawa budowlanego). Rzecz jasna przeprowadzenie kontroli zleca właściciel lub zarządca budynku i on ponosi wszystkie konsekwencje z tym związane. A zatem to tylko on (tzn. właściciel lub zarządca) będzie podmiotem wykroczenia z art. 93 pkt 8 Prawa budowlanego. Jest to zatem wykroczenie indywidualne. Dla jego zaistnienia nie jest wymagane wystąpienie jakiegokolwiek skutku, a wystarczy samo niespełnienie przez właściciela lub zarządcy – w ciągu owych trzech dni od otrzymania zgłoszenia – ustawowego obowiązku przeprowadzenia kontroli. (wykroczenie formalne).

W praktyce pewne problemy interpretacyjne może stwarzać właściwe rozumienie użytych w art. 62 ust. 1 pkt 4a Prawa budowlanego pojęć: „ingerencja lub naruszenie”, jak też zwrotu kiedy będzie mieć miejsce sytuacja „niespełnienia warunków określonych w art. 5 ust. 2” Prawa budowlanego? Jeżeli chodzi o zwrot „ingerencja” to należy rozumieć go jako naruszenie jakiegoś stanu przez czynniki zewnętrzne; wpływanie na coś, mieszanie się do czegoś, wywieranie wpływu, oddziaływanie. Natomiast termin „naruszyć” oznacza ująć coś z jakiejś całości, uszkodzić, zepsuć, zakłócić¹¹. Ingerencją w omawianym kontekście może być zmniejszenie dopływu ciepłej wody do systemu grzewczego w budynku lub obniżenie napięcia w jego sieci elektrycznej, co bez wątpliwości będzie miało wpływ na ciepłotę w mieszkaniach albo na pracę urządzeń zasilanych prądem. Naruszeniem zaś będzie np. uszkodzenie głównego zaworu gazu lub wody w budynku. Nie każdy jednak przypadek ingerencji lub naruszenia musi stanowić podstawę do zarządzenia kontroli. Obowiązek taki powstaje dopiero wtedy, gdy ingerencja lub naruszenie powoduje niespełnianie wymogów zawartych w art. 5 ust. 2 Prawa budowlanego. Wspomniane warunki zawarte są przede wszystkim w rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 16 sierpnia 1999 r. w sprawie warunków technicznych użytkowania budynków mieszkalnych¹² oraz w rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki mieszkalne¹³. Kontroli nie trzeba zlecać jeśli okaże się, że zgłoszone skutki bezprawnej ingerencji lub naruszenia mogą być bez problemu usunięte

¹¹ S. Skorupka, H. Auderska, Z. Łempicka (red.), *Mały słownik języka polskiego*, Warszawa 1968, s. 427.

¹² Dz.U. nr 74, poz. 836.

¹³ Tekst jedn. Dz.U. z 2015 r., poz. 1422.

przez samego właściciela lub zarządcę, bądź też nie powodują one żadnego istotnego obniżenia warunków wynikających z art. 5 ust. 2 Prawa budowlanego. Wymieniony w art. 62 ust. 2a Prawa budowlanego trzydniowy termin liczyć należy od dnia otrzymania przez właściciela lub zarządcę budynku zgłoszenia o przypadku ingerencji lub naruszenia, przy czym bez znaczenia jest, że jego ostatni dzień wypada w dzień wolny od pracy, gdyż odpowiednie służby (np. pogotowie gazowe, energetyczne, wodno-kanalizacyjne) pracują w systemie ciągłym. Obowiązek sprawdzenia, o którym mowa jest w art. 62 ust. 1 pkt 4a Prawa budowlanego jest niezależny od okresowych kontroli, o których mowa jest w jego ustępach 1–4.

Przedmiotem ochrony przepisu art. 93 pkt 8 oraz pkt 12 Prawa budowlanego jest bezpieczeństwo i porządek w trakcie użytkowania obiektu budowlanego, a także warunki zdrowotne oraz warunki życia ludzi. Zgodnie z zasadą wyrażoną w art. 5 k.w., omawiane wykroczenie można popełnić zarówno umyślnie, jak i nieumyślnie. Sprawcy grozi grzywna w rozmiarze od 20 do 5000 zł¹⁴.

Drugim wykroczeniem dodanym do Prawa budowlanego przez ustawę nowelizacyjną z dnia 10 września 2015 r. jest ustęp 12 art. 9, który stanowi, że kto nie stosuje się do decyzji, o której mowa w art. 66 ust. 1a, w terminie w niej określonym, podlega karze grzywny. Podobnie jak i poprzednio omówione wykroczenie, także i to ma charakter normy sankcjonującej przepis administracyjny, a konkretnie art. 66 ust. 1a Prawa budowlanego¹⁵. Dodany do dotychczasowego tekstu Prawa budowlanego przepis art. 66 ust. 2a daje organowi nadzoru budowlanego prawo – w drodze decyzji administracyjnej – do nakazania usunięcia skutków ingerencji lub naruszeń, albo przywrócenia stanu poprzedniego w razie stwierdzenia nieuzasadnionych względami technicznymi bądź użytkowymi ingerencji lub też naruszenia wymagań dotyczących obiektu budowlanego, których charakter uniemożliwia lub znacznie utrudnia użytkowanie go do celów mieszkalnych. Tego rodzaju decyzja podlega natychmiastowemu wykonaniu i może być ogłoszona również ustnie. Co prawda omawiany przepis nie wskazuje wprost adresata decyzji, ale logicznym jest, że będzie nim właściciel lub zarządca obiektu budowlanego, w którym doszło do bezprawnej ingerencji lub naruszeń, ale również i użytkownik lokalu mieszkalnego. Może okazać się bowiem, że np. urządzenie rozdzielające gaz lub wodę znajdująca się będzie akurat w jego lokalu, do którego tylko on ma dostęp i tam też nastąpiła bezprawna ingerencja bądź naruszenie. W takiej sytuacji trudno byłoby użytkownika wyłączyć

¹⁴ B. Kurzępa, *Prawo budowlane. Komentarz do ustawy i orzecznictwo*, Toruń 2008, s. 622.

¹⁵ Art. 62 ust. 1a Prawa budowlanego został dodany przez art. 2 pkt 2 ustawy z dnia 10 września 2015 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny, ustawy – Prawo budowlane oraz ustawy Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia.

z kręgu adresatów wspomnianej decyzji. Z kolei z treści art. 66 ust. 1 Prawa budowlanego wynika, że w decyzji musi zostać określony termin wykonania tego obowiązku. A zatem warunkiem przypisania sprawcy odpowiedzialności za wykroczenie z art. 93 pkt 12 Prawa budowlanego jest wystąpienie łącznie dwóch przestępstw:

1. niezastosowanie się do wspomnianej decyzji organu nadzoru budowlanego podlegającej natychmiastowemu wykonaniu,
2. przekroczenie terminu w niej określonego przez właściciela lub zarządcę obiektu budowlanego.

Sprawcą wykroczenia z art. 93 pkt 12 Prawa budowlanego może być zarówno właściciel, jak i zarządca obiektu mieszkalnego, ale także i jego użytkownik, jeżeli jest on adresatem decyzji administracyjnej wydanej przez organ nadzoru budowlanego na podstawie art. 66 ust. 1a Prawa budowlanego (wykroczenie indywidualne)¹⁶. Jest to wykroczenie bezskutkowe (formalne), które można popełnić zarówno umyślnie, jak i nieumyślnie. Sprawcy grozi za jego popełnienie grzywna w rozmiarze od 20 do 5000 zł. Oba wspomniane wyżej wykroczenia (tzn. określone w art. 93 pkt 8 i 12 Prawa budowlanego) mają na celu zabezpieczenie wyegzekwowania obowiązków nałożonych na zobowiązane podmioty przez przepisy administracyjne zawarte w art. 62 ust. 1 pkt 4a i art. 66 ust. 1a Prawa budowlanego. Trzeba też mieć na uwadze, że obowiązujące od 7 stycznia 2016 r. nowe brzmienie art. 69 ust. 1 Prawa budowlanego – w razie konieczności niezwłocznego podjęcia działań mających na celu usunięcie niebezpieczeństwa dla ludzi lub mienia, bądź ingerencji lub naruszeń – upoważniło właściwy organ nadzoru budowlanego do zastosowania niezbędnych środków zabezpieczających, na koszt właściciela lub zarządcy obiektu budowlanego.

Ostatnią zmianą wprowadzoną przez wspomnianą wyżej ustawę z dnia 10 września 2015 r. jest dodanie do art. 96 kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia § 1c, który pozwala na nałożenie na sprawcę wykroczenia z art. 93 pkt 12 Prawa budowlanego w postępowaniu mandatowym grzywny w wysokości do 2000 zł. W myśl ogólnej reguły zawartej w art. 96 § 1 k.p.w. w postępowaniu mandatowym można nałożyć grzywnę w rozmiarze do 500 zł, a w przypadku zbiegu co najmniej dwóch wykroczeń (art. 9 § 1 k.w.) – do 1000 zł. W pewnych sytuacjach właściwy organ Państwowej Inspekcji Pracy, Inspekcji Transportu Drogowego oraz Policji mogą ukarać mandatem do wysokości 2000 zł (art. 96 § 1a k.p.w.), a Państwowa Inspekcja Pracy nawet do 5000 zł (art. 96 § 1b k.p.w.). Także za czyny z art. 54–56 i art. 57a ustawy

---

¹⁶ Organami nadzoru budowlanego są: powiatowy inspektor nadzoru budowlanego, wojewoda wykonujący zadania z tego zakresu przy pomocy wojewódzkiego inspektora nadzoru budowlanego jako kierownika wojewódzkiego nadzoru budowlanego, Główny Inspektor Nadzoru Budowlanego (art. 80 ust. 2 Prawa budowlanego).

z dnia 20 marca 2009 r. o bezpieczeństwie imprez masowych¹⁷ istnieje możliwość ukarania mandatem do 2000 zł (art. 96 § 1 aa k.p.w.). Mandatem za wykroczenie z art. 93 pkt 12 Prawa budowlanego może ukarać uprawniony pracownik organu nadzoru budowlanego, a szczegółowe kwestie z tym związane zawarte są w rozporządzeniu Prezesa Rady Ministrów z dnia 16 października 2002 r. w sprawie nadania pracownikom organów nadzoru budowlanego uprawnień do nakładania grzywnien w drodze mandatu karnego¹⁸. Rzecz jasna mandatem może też ukarać funkcjonariusz Policji.

Przyjęte w ustawie z dnia 10 września 2015 r. rozwiązania prawne mają pomóc w walce ze zjawiskiem bezprawnego „czyszczenia kamienic”. Czy tak faktycznie stanie się – pokaże dopiero codzienna praktyka organów nadzoru budowlanego i wymiaru sprawiedliwości.

BIBLIOGRAFIA

1. Skorupka S., Auderska H., Łempicka Z. (red.), *Mały słownik języka polskiego*, Warszawa 1968, s. 427.
2. Kurzępa B., *Prawo budowlane. Komentarz do ustawy i orzecznictwo*, Toruń 2008.

NEW TYPES OF OFFENSES IN THE FIGHT AGAINST THE SO-CALLED “APARTMENT CLEANERS”

Summary

The subject of the article is a discussion of the new instruments introduced by Parliament in 2015 to the Criminal Code, Building Law and the Code of Conduct for Offenses. The purpose of these instruments is to fight the so-called “apartment cleaners” phenomenon. Actually, this was done by the Act of 10 September 2015 amending the Construction Law and the Code of Conduct for Offenses.

Keywords: offenses, construction law, material criminal law, procedural criminal law, forced behavior.

Artykuł otrzymano: 3 listopada 2017 r.
Zaakceptowano do druku: 15 grudnia 2017 r.

¹⁷ Tekst jedn. Dz.U. z 2017 r., poz. 1160.

¹⁸ Dz.U. nr 174, poz. 1423.